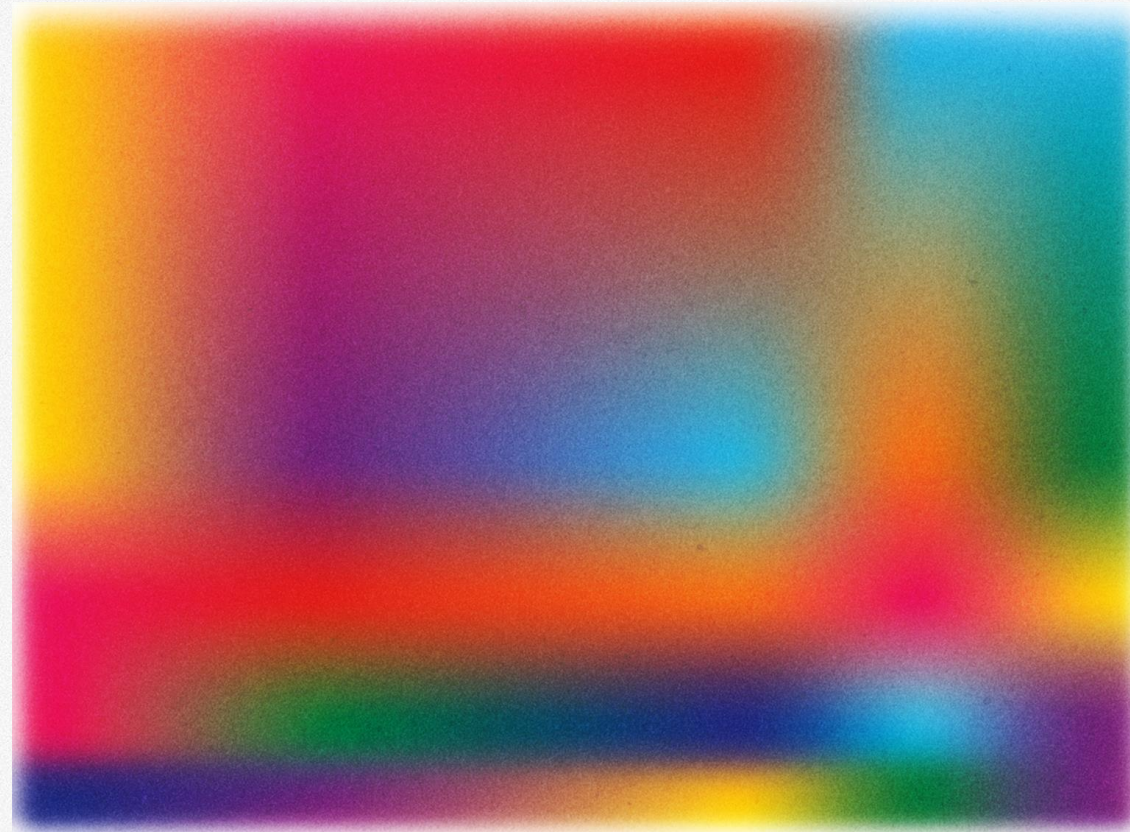

Neurodiversiteit

een emanciperende blik op autismezorg

12 December 2024
Gert-Jan Vanaken

5

CAUTION
CHILDREN

CAUTION
Potentially slippery
on roads and footpaths

Staff

18

BOYCOTT
SPECTRUM
10K
#BoycottSpectrum10K

EMBRACE
DON'T
ERASE
#BoycottSpectrum10K

Spanningen in het autismeveld

nature

'I am not a broken version of normal' – autistic people argue for a stronger voice in research

Despite broader acceptance of neurodiversity, autistic advocates and scientists are still fighting for a chance to set clinical and scientific priorities.

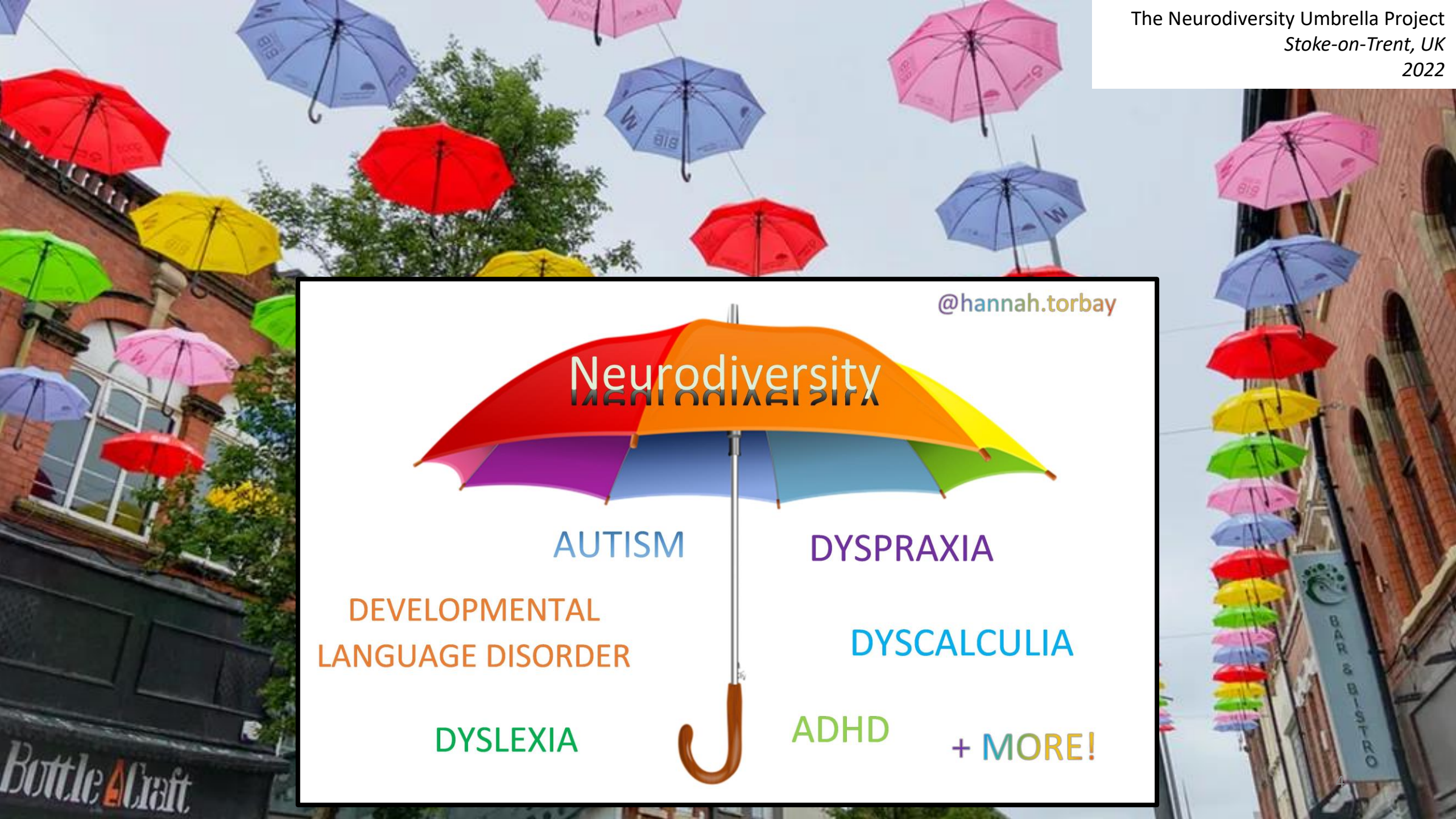
Autism research at the crossroads

The power struggle between researchers, autistic self-advocates and parents is threatening progress across the field.

BY BRADY HUGGETT

25 JANUARY 2023 | 34 MIN READ

Groundbreaking study claims severe autism can be reversed. Experts say it's 'deeply insulting'

@hannah.torbay

Neurodiversity

AUTISM

DYSPRAXIA

DEVELOPMENTAL
LANGUAGE DISORDER

DYSCALCULIA

DYSLEXIA

ADHD

+ MORE!

Bottle & Craft

Paradigmawissel gaande in autismeveld

Stoornis-paradigma

- tekortkoming, remediëren
- individueel probleem
- professionele expertise

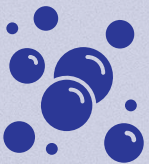

Neurodiversiteits-paradigma

- verschil, accommoderen
- interactie met onrechtvaardige samenleving
- ervaringsdeskundige kennis

Neurodiversiteitsbeweging

aannames

- intrinsieke **gelijkwaardigheid** van neurotypes
- structurele **discriminatie en exclusie** (validisme)
~ervaren problemen van neurodivergente mensen

politieke eisen

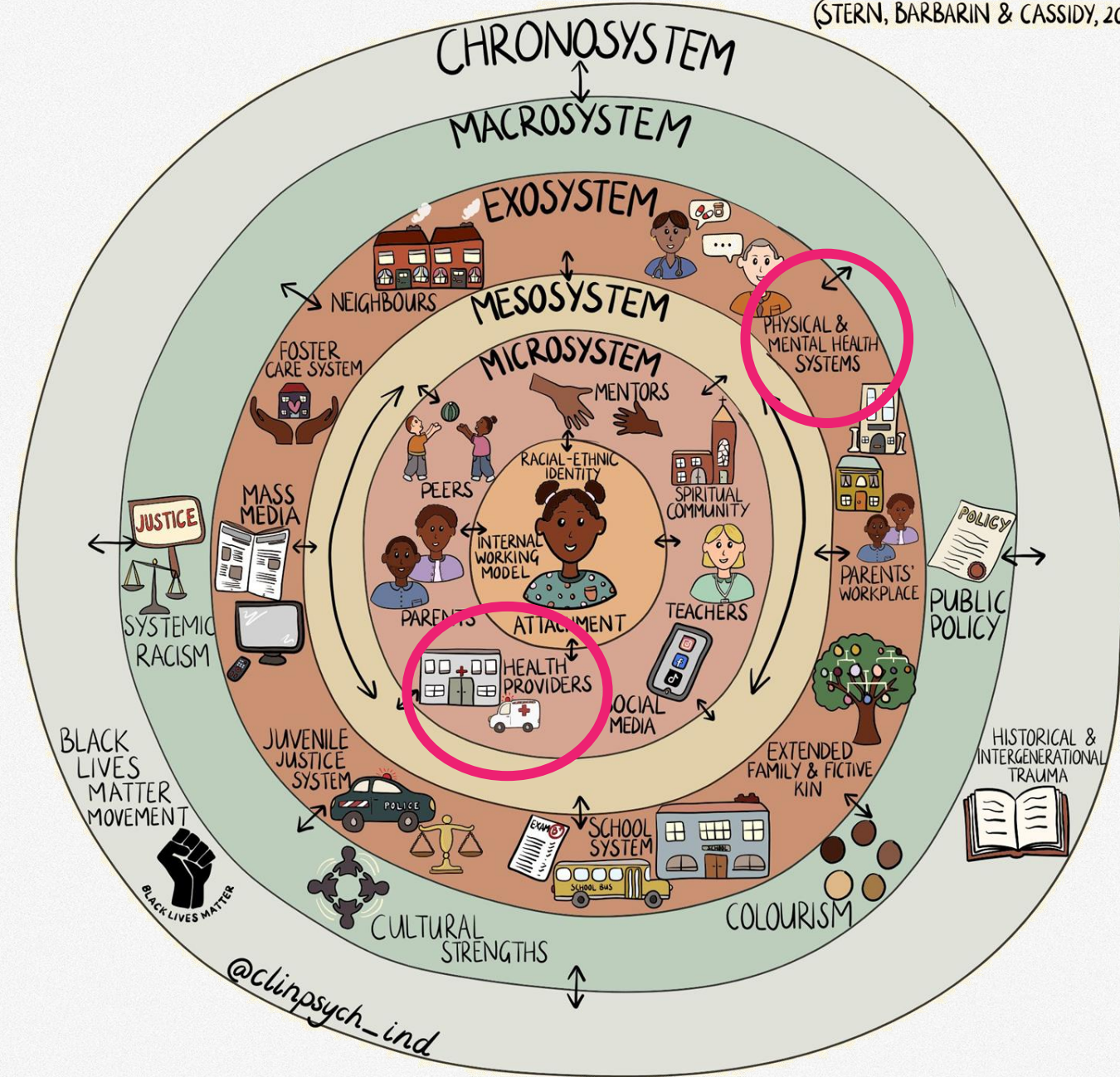

- **acceptatie** van diversiteit als norm
(‘anti-cure’, ‘anti-normalisatie’, inclusief taalgebruik)
- **emancipatie** neurodivergente minderheden

BRONFENBRENNER'S ECOLOGICAL SYSTEMS MODEL (1974)

ADAPTED TO FOCUS ON BLACK YOUTH DEVELOPMENT & ATTACHMENT PROCESSES IN CONTEXT

(STERN, BARBARIN & CASSIDY, 2021)

Spanningen in de autismezorg

INTERNATIONAL DAY OF PROTEST AGAINST ABA

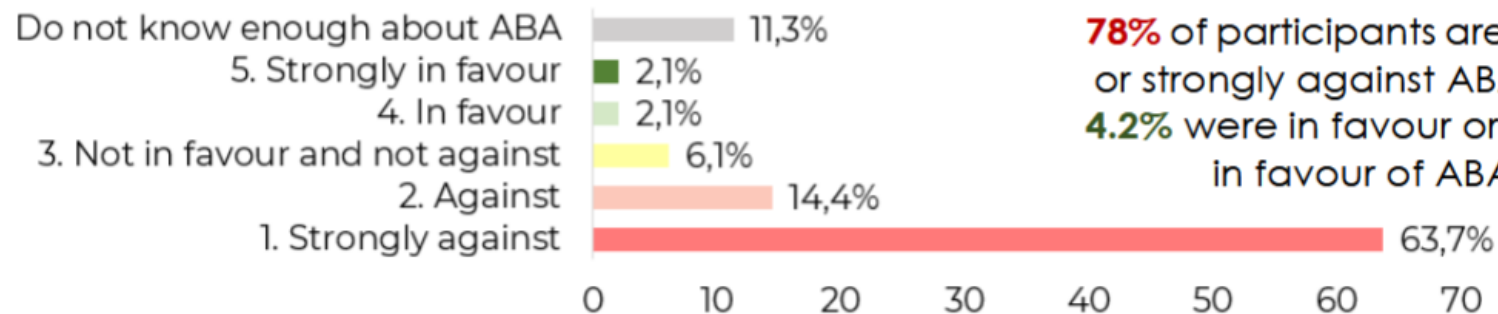
#ProtestABADay
#SayNoToABA

@ProtestABA

AUG
31

“As a result, I started hiding "unwanted" behavior, which took up a huge amount of energy. Hiding behaviors and symptoms is not the same as curing them. As an autistic person, it takes a tremendous amount of energy and causes stress and low self-esteem. Practices like ABA should be banned.”

General view and opinion of ABA

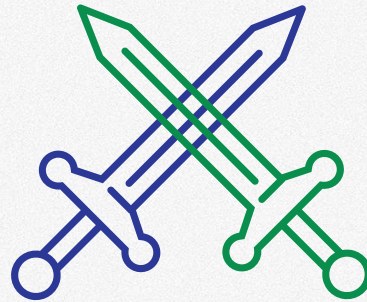

Spanningen in de autismezorg

- Stoornisdiscours in autismediagnostiek en in psycho-educatie?
- Normatieve sociale vaardigheidstrainingen?
- Beperkte omgevingsinterventies?
- Bredere volwassen GGZ: autismekennis en –attitudes? Toegankelijkheid?

Autismezorg is tweesnijdend zwaard

Tijdige autisme diagnose en hulpverlening veelal wenselijk en nodig geacht

echter, diagnostisch label riskeert misvattingen, stereotyperingen, uitsluiting

echter, klinisch discours en interventies riskeren bestendinging van stoornisparadigma

Kan klinische autismezorg
ooit compatibel zijn met
neurodiversiteitsparadigma?

neurodiversiteit-affirmatieve zorg

Neurodiversiteit-affirmatieve zorg?

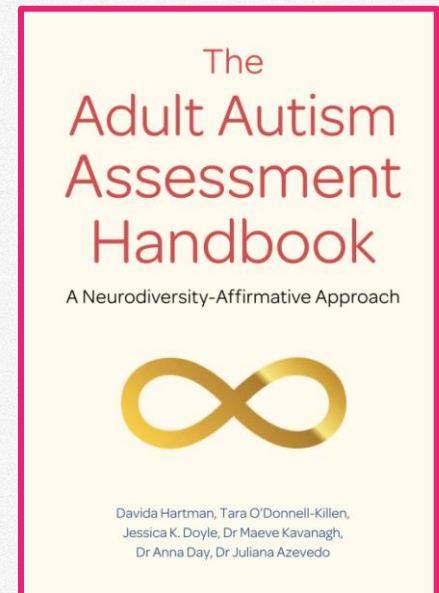
- 1 Zorg voor ervaren problemen vs. de-pathologiseren van autisme?
- 2 Professionele vs. ervaringsdeskundige expertise?
- 3 Individuele zorgrelaties vs. sociaal-politieke verandering?

Neurodiversiteit-affirmatieve zorg

1 Zorg voor ervaren problemen vs. de-pathologiseren van autisme?

neurodiversiteit-affirmatieve diagnostiek

- > autisme als neurotype
- > neutraler herdefiniëren, vanuit 1ste persoonservaringen
- > loskoppelen van autisme-gerelateerde problemen
- > affirmatief publiek + klinisch discours

Neurodiversiteit-affirmatieve zorg

1

Zorg voor ervaren problemen vs. de-pathologiseren van autisme?

neurodiversiteit-affirmatieve interventies

- ~ niet-normaliserend, identiteit-bevestigend
 - ~ gezonde autistische ontwikkelingspaden
 - ~ autistische prioriteiten (ggz, QoL, kennis, inclusieve omgevingen)
 - ~ gedeelde verantwoordelijkheid individu-omgeving
- > co-creatie

Positief autistisch identiteitsgevoel

Minder GGZ-problemen

[Autism in Adulthood](#) > [Ahead of Print](#)

Research Article | [NO ACCESS](#) | Published Online: 6 June 2024

Psychological Interventions for Autistic Adolescents with Co-Occurring Anxiety and Depression: Considerations Linked to Autism Social Identity and Masking

Authors: [Jiedi Lei](#) , [Kate Cooper](#), and [Matthew J. Hollocks](#) | [AUTHORS INFO & AFFILIATIONS](#)

Publication: Autism in Adulthood • <https://doi.org/10.1089/aut.2024.0005>

The impact of a positive autism identity and autistic community solidarity on social anxiety and mental health in autistic young people

[Kate Cooper](#)^{1,✉}, [Ailsa J Russell](#)¹, [Jiedi Lei](#)², [Laura GE Smith](#)¹

Autistic identity: A systematic review of quantitative research

Jade Davies¹ | Kate Cooper² | Estelle Killick¹ | Evelyn Sam¹ | Molly Healy³ |
Grace Thompson³ | Will Mandy⁴ | Benjamin Redmayne³ | Laura Crane^{1,5}

Neurodiversiteit-affirmatieve zorg

1

2

Professionele vs. ervaringsdeskundige expertise?

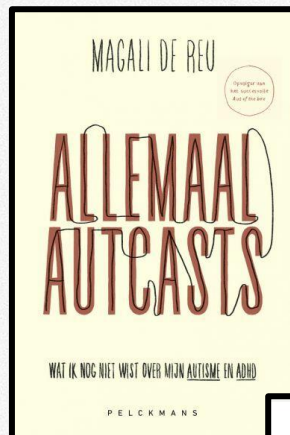
geleefde, autistische ervaringen

Geleefde ervaringen in de zorg

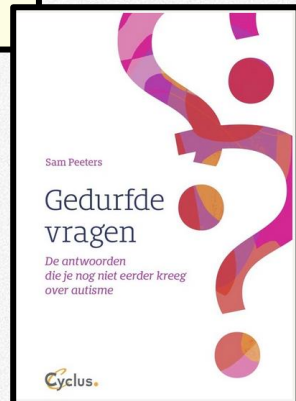
- Neurodivergente ervaringsverhalen en materialen inzetten
bv. in psycho-educatie

Lora-Elly Vannieuwenhuysen

Eleonora
Tilkin-Franssens

Tistje

Magali
De Reu

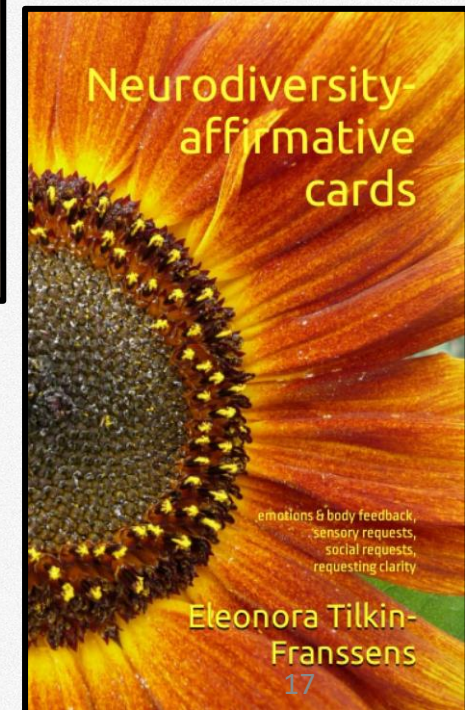
NeuroWild
(Emily Hammond)

Elise Cordaro

Sketchnote Sarah

Geleefde ervaringen in de zorg

- Neurodivergente ervaringsverhalen en materialen inzetten
bv. in psycho-educatie

Geleefde ervaringen in hulpverlening

- Neurodivergente ervaringsverhalen en materialen
bv. in psycho-educatie
- Neurodivergente mensen/organisaties actief betrekken
bij vormgeven en evalueren van zorgaanbod

National Autistic Taskforce
Bolder Voices, Better Practice

An independent guide to
quality care for autistic people

**Autistic SPACE: a novel framework for meeting
the needs of autistic people in healthcare settings**

Lees- en Adviesgroep
Volwassenen met
Autisme vzw

Geleefde ervaringen in hulpverlening

- Neurodivergente ervaringsverhalen en materialen
bv. in psycho-educatie
- Neurodivergente mensen/organisaties actief betrekken
bij vormgeven en evalueren van zorgaanbod
- (Neuro)diversifiëren van klinische teams
 - veilige cultuur scheppen voor neurodivergente hulpverleners
 - ervaringsdeskundigen inbedden in teams

voorwaarden en valkuilen

Neurodiversiteit-affirmatieve zorg

1

2

3 Individuele zorgrelaties vs. sociaal-politieke verandering?

Zorg als politieke praktijk (contestatie, coalitievorming)

Neurodiversiteit-affirmatieve zorg ?

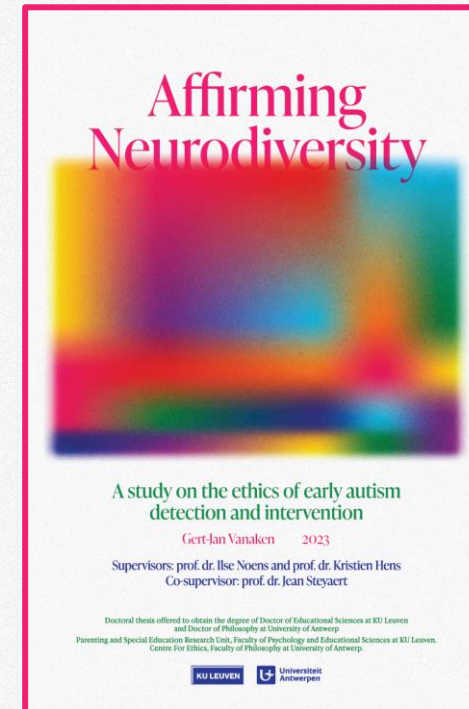
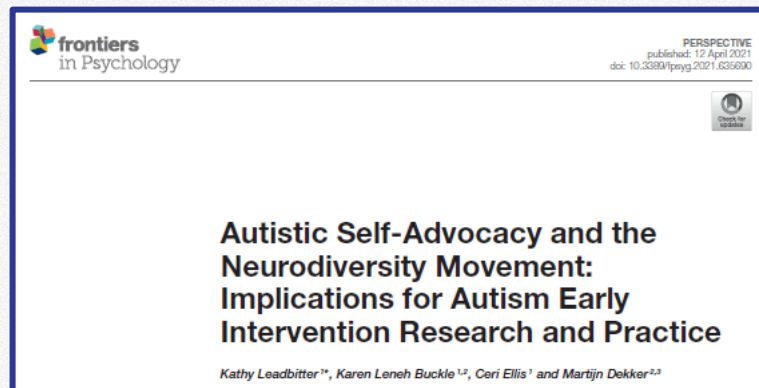
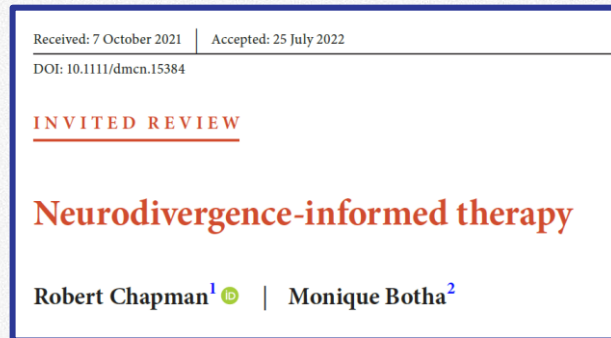
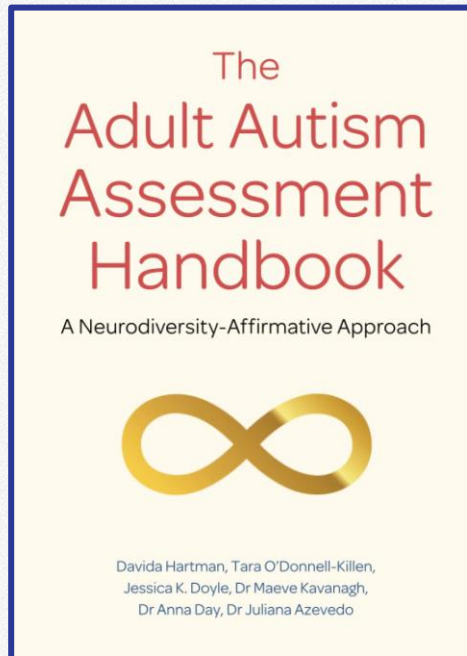

Zorgvuldige her-conceptualisering van 'diagnostiek' en 'interventie'

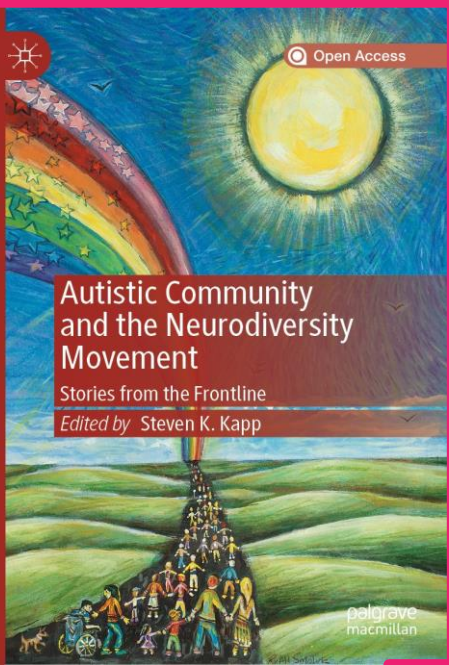
Zorgvuldige herziening van expertenrol

Zorgvuldige politisering van hulpverlening

Verder lezen?

[gertjanvanaken.be/
research](https://gertjanvanaken.be/research)

Empire of Normality

Neurodiversity
and Capitalism

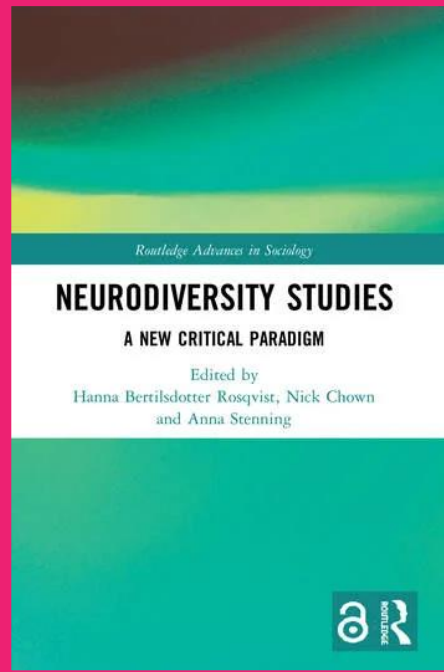
Robert
Chapman

Jodie Hare

Autism Is Not a Disease

The Politics of Neurodiversity

open access

Neuroqueer Heresies

NOTES ON THE NEURODIVERSITY PARADIGM,
AUTISTIC EMPOWERMENT,
AND POSTNORMAL POSSIBILITIES

NICK WALKER

Gert-Jan Vanaken

2026
De Bezige Bij

Dank aan collega's en aan belangenbehartigers

Dank aan organisatoren

Dank aan publiek thuis en hier

gertjanvanaken.be/research
gertjan.vanaken@kuleuven.be

Universiteit
Antwerpen

SLIDES

